

LULEÅ
KOMMUN

RIKTLINJER

Riktlinjer för visselblåsning

Dokumenttyp	Ärendenummer	Fastställt	Giltighetstid
Riktlinje	dnr 2022/890	2022-10-27	2026
Dokumentansvarig	Senast reviderad	Beslutsinstans	Dokument gäller för
Personalchef	2023-03-29	Kommundirektör	

Inledning

Luleå kommun anser att det är viktigt att tidigt fånga upp och agera på signaler om eventuella missförhållanden och har en visselblåsarfunktion i enlighet med lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (visselblåsarlagen). Syftet med dessa riktlinjer är att beskriva funktionen och hur kommunen hanterar visselblåsningar.

Visselblåsningar som rör Luleå kommuns bolag hanteras av respektive bolag.

Vad är en visselblåsning?

Visselblåsning handlar om att uppmärksamma misstänkta missförhållanden och oegentligheter. För att visselblåsarlagen ska gälla krävs att rapporteringen avser missförhållanden som någon har fått kännedom om i ett arbetsrelaterat sammanhang och där det finns ett allmänintresse av att det kommer fram. Det kan exempelvis handla om muta, bedrägeri, stöld eller annan situation där någon får privat vinning eller fördel på grund av sin tjänsteställning eller att närstående gynnas på något sätt. Det kan också handla om missförhållanden inom till exempel offentlig upphandling, miljöskydd, livsmedelssäkerhet och personuppgifter.

Förhållanden som enbart rör en persons egna arbets- eller anställningsförhållanden omfattas normalt sett inte av visselblåsarfunktionens syfte, om det inte rör sig om mycket allvarliga missförhållanden. Visselblåsarfunktionen är inte heller till för allmänna synpunkter på verksamhet, ledarskap eller HR-frågor som är kopplade till enskilda individer eller arbetsmiljö. Sådana frågor ska istället hanteras genom att ta kontakt med berörd chef, fackligt ombud och/eller skyddsombud.

Vem kan rapportera om missförhållanden?

De personer som kan använda Luleå kommuns visselblåsarfunktion och skyddas av visselblåsarlagen är

- arbetstagare
- personer som gör en förfrågan om eller söker arbete
- personer som söker eller utför volontärarbete
- personer som söker eller fullgör praktik
- personer som annars står till förfogande för att utföra eller utför arbete under en verksamhetsutövars kontroll och ledning
- egenföretagare som söker eller utför uppdrag
- personer som står till förfogande för att ingå eller ingår i ett företags förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan
- personer som har tillhört någon av personkategorierna ovan och har fått del av eller inhämtat informationen under tiden i verksamheten

Skyddet innebär ansvarsfrihet för den som rapporterar och ett förbud för verksamheten att hindra rapportering eller att utsätta någon för represalier på grund av rapporteringen. Det krävs dock att rapporteringen avser missförhållanden som omfattas av visselblåsarlagen och att rapporteringen sker till rätt mottagare.

Hur rapporterar man om missförhållanden?

Luleå kommuns funktion för visselblåsning nås via länk på www.lulea.se.

Rapporten tas emot av den leverantör som tillhandahåller den tekniska lösningen för visselblåsarfunktionen. Rapportering kan också göras muntligt via telefon. Leverantören gör en första bedömning av om ärendet är av visselblåsarkaraktär utifrån kriterierna i visselblåsarlagen och rapporten skickas sedan elektroniskt till Luleå kommun.

Om en rapporterande person hellre vill lämna uppgifter om missförhållanden vid ett fysiskt möte så sker detta med representanter från Luleå kommuns mottagandefunktion.

Mottagandefunktion i Luleå kommun

I Luleå kommun tas visselblåsningar emot av en mottagandefunktion som består av:

- HR-konsult
- Kommunjurist

En visselblåsning hanteras alltid av minst två tjänstepersoner i mottagandefunktionen.

Mottagandefunktionen har mandat att på verksamhetsutövarens vägnar

- ta emot visselblåsningar och ha kontakt med rapporterande personer
- följa upp det som rapporterats
- lämna återkoppling till rapporterande personer
- inleda och avsluta utredningar samt formulera slutsatser utan att verksamhetsutövaren godkänner dessa.

För att kunna fullgöra handläggningen av ett ärende med anledning av de uppgifter som lämnats vid visselblåsningen kan mottagandefunktionen lämna uppgifter vidare till berörd förvaltning eller andra funktioner i kommunen. Mottagandefunktionen kan också rådgöra med andra tjänstepersoner i kommunen exempelvis inom ekonomi, inköp och informationssäkerhet.

Vid anmälningar av visselblåsarkaraktär bedömer funktionen självständigt

om utredning ska ske internt inom kommunen eller av externt part. Vid intressekonflikt eller jäv hos mottagandefunktionen sker utredning av extern part. Om mottagandefunktionen bedömer att det rör sig om ett visseblåsarärende av mycket allvarlig karaktär eller där någon av nedanstående personkategorier uttryckligen pekats ut av visseblåsaren ska utredning ske av extern part.

- Förtroendevalda i kommunen (enligt 4 kap 1 § kommunallagen)
- Kommundirektör och övriga förvaltningschefer

Vid sådana ärenden ska kommunikationsenheten informeras för att vid behov ta fram en kommunikationsplan.

Sekretess

I visseblåsarfunktionen finns möjlighet att lämna uppgifter anonymt men även en person som omfattas av visseblåsarlagen och som lämnar sina personuppgifter har ett sekretesskydd för sin identitet. Det innebär att uppgifter som avslöjar den rapporterade personens identitet inte får lämnas ut. När det gäller uppgifter om identiteten på andra personer än den rapporterade så görs en sekretessprövning innan en sådan uppgift får lämnas ut.

Om inte alla kriterier för visseblåsarlagens skydd är uppfyllda kan den som rapporterar, trots sekretesskyddet, utredas för brott eller bli föremål för arbetsrättsliga åtgärder. Det kan exempelvis ske om någon medvetet rapporterar osanna uppgifter eller röjer säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

Polisanmälan

Om mottagandefunktionen gör bedömningen att det finns misstanke om brott kan en polisanmälan göras.

Återrapportering

Vid visseblåsningar om mycket allvarliga missförhållanden ska mottagandefunktionen lämna information till kommundirektören och/eller kommunstyrelsen.

